

PREDKLADACIA SPRÁVA

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh zákona o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona bol vypracovaný na základe Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2021-2024, ako aj Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace september až december 2020. Návrh zákona je zároveň implementačným opatrením komponentu č. 15 Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.

Návrh zákona predstavuje súčasť širšieho celku, ktorým je reforma súdnej mapy. Reforma súdnej mapy je zameraná na nové usporiadanie sídiel a obvodov okresných súdov a krajských súdov, zriadenie dvoch mestských súdov, ako aj zriadenie správnych súdov.

Reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov pre dosiahnutie efektívne fungujúcej justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov.

Cieľom reformy súdnej mapy je zvýšiť dôveryhodnosť súdnictva, jeho výkon a kvalitu, a zároveň zabezpečiť pre sudcov a zamestnancov súdov lepšie podmienky na prácu a rozhodovanie. Od novej súdnej mapy možno očakávať nielen zrýchlenie súdneho konania a funkčný mechanizmus náhodného výberu sudcov, ale aj zlepšenie kvality súdnych rozhodnutí.

V roku 2020 bol do legislatívneho procesu predložený návrh zákona o sídlach a obvodoch súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (LP/2020/587), ktorý všetky vyššie uvedené ciele reformy súdnej mapy zahrnul do jedného komplexného materiálu s rôznymi implementačnými fázami. Na základe výsledkov pripomienkového konania a na základe diskusií, ktoré viedol rezort spravodlivosti so zainteresovanými aktérmi, berúc do úvahy organizačné, materiálne a personálne možnosti realizácie reformy súdnej mapy, sa javí ako účelné, aby schvaľovanie a realizácia reformy súdnej mapy boli rozdelené do samostatných blokov. Rozdelenie pôvodného návrhu zákona do viacerých samostatných zákonov jednak umožňuje realizovať zámery reformy súdnej mapy samostatne, resp. vo väčšej miere nezávisle na sebe, a na strane druhej umožňuje jednoduchším spôsobom reagovať na priebeh legislatívneho procesu a ďalšie odborne a politické diskusie, ktoré nepochybne budú sprevádzať celý legislatívny proces.

Preto predkladateľ spracoval niekoľko samostatných návrhov zákonov, ktoré predstavujú čiastkové opatrenia pre realizáciu reformy súdnej mapy. Do legislatívneho procesu tak budú priebežne predkladané návrhy zákonov, ktoré budú zamerané na (i) zriadenie mestských súdov v Bratislava a v Košiciach, (ii) nové usporiadanie sídiel a obvodov okresných súdov, (iii) nové usporiadanie sídiel a obvodov odvolacích súdov a (iv) na zriadenie správnych súdov.

Cieľom návrhu zákona je ďalej zriadenie správnych súdov, ktoré spolu s Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“), budú tvoriť sudy správneho súdnictva. Sústava súdov podľa čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bude dichotomická a budú ju tvoriť sudy všeobecného súdnictva (okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd, Najvyšší správny súd Slovenskej republiky) a sudy správneho

súdnictva, ktorými budú tri správne sudy a najvyšší správny súd. Správne súdnictvo sa týmto návrhom inštitucionálne odčleňuje od sústavy všeobecných súdov a stáva sa plne autonómnou súčasťou sústavy súdov. Po schválení Správneho súdneho poriadku, ktorým sa správne súdnictvo odčlenilo od všeobecného súdnictva v procesnej rovine a zriadení najvyššieho správneho súdu, sa tak završuje osamostatnenie správneho súdnictva aj v inštitucionálnej rovine.

Z koncepčného hľadiska návrh zákona predpokladá, že sústava súdov správneho súdnictva bude dvojstupňová. Upúšťa sa od postavenia okresných súdov ako súdov správneho súdnictva, pričom ich doterajšia správna agenda sa presúva na tri správne sudy. Správne súdnictvo sa navrhuje riešiť prostredníctvom troch prvostupňových správnych súdov zo sídlami v Banskej Bystrici, Bratislave a Košiciach a najvyššieho správneho súdu so sídlom v Bratislave.

Z hľadiska legislatívno-technického spracovania návrhu zákona je nosnou úpravou čl. I, ktorý upravuje zriadenie troch správnych súdov. Zriadenie súdu samostatným zákonom nie je v právnom poriadku novinkou. Podobne bol zriadený Špeciálny súd, resp. Špecializovaný trestný súd. Rovnaký postup sa navrhuje aj v prípade zriadenia mestských súdov.¹⁾ V nasledujúcich novelizačných článkoch sa menia a dopĺňajú súvisiace zákony.

Účinnosť návrhu zákona sa navrhuje od 1. júna 2022. K tomuto dňu vzniknú správne sudy. Činnosť však začnú vykonávať až 1. januára 2023. Takto vzniknutý časový úsek bude určený na obsadenie správnych súdov sudcami a zamestnancami, ako aj na vytvorenie materiálno-technických a organizačných podmienok pre ich riadne fungovanie.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

Návrh zákona má vplyvy rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie a sociálne vplyvy. Návrh zákona nemá vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu, na služby verejnej správy pre občana a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Jednotlivé vplyvy sú detailne popísané v doložke vybraných vplyvov a príslušných analýzach.

Návrh zákona bol vypracovaný participatívnym spôsobom, a to na podklade odborných diskusií, ktoré prebiehajú od roku 2017. Podrobné informácie o priebehu tohto procesu vrátane analytických materiálov, prehľadu vykonaných pracovných stretnutí, či iných podkladov sú dostupné na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.²⁾

Návrh zákona predpokladá vydanie jednej novej vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a novelizáciu série existujúcich vykonávacích vyhlášok Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Návrhy týchto vykonávacích predpisov sú súčasťou predkladaného materiálu a budú predmetom legislatívneho procesu po schválení predkladaného návrhu zákona.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

¹⁾ K tomu pozri vládny návrh zákona o zriadení Mestského súdu v Košiciach (tlač 847) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a návrh zákona o zriadení Mestského súdu v Bratislave a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlač 848).

²⁾ <https://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>

Návrh zákona bol predmetom riadneho pripomienkového konania a Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky ho prerokovala 15. februára 2022. Návrh zákona sa predkladá s rozpormi uvedenými vo vyhlásení predkladateľa.